

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของ
พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

---

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมการปกครอง

๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมการปกครอง

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด

ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....

ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอแนะให้ประเมิน).....

อื่น ๆ คือ.....

๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้ กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ (กำหนดให้ท้องที่ที่วราชอาณาจักรเป็นเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย)

(๒) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจการกักตุน โรคภัย ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

(๓) คำสั่งคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๔) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง กำหนดพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และแบบเอกสารในการดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจ การกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๕) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง กำหนดวิธีการขายโรคภัย การยึดและบังคับซื้อโรคภัยตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๖) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง ขยายระยะเวลาทำการ สำรวจการกักตุนโรคภัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ (ขยายระยะเวลาทำการสำรวจการกักตุนโรคภัย ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔)

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

-ไม่มี-

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการกักตุนโคกภักดิ์และการขาดแคลนโคกภักดิ์ อันเกิดจากการที่มีบุคคลบางกลุ่มถือโอกาสกักตุนโคกภักดิ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน เพื่อประสงค์ให้โคกภักดิ์ดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาจะได้สูงขึ้น แล้วจึงนำโคกภักดิ์ดังกล่าวออกขายเพื่อให้ได้กำไรจำนวนมาก ซึ่งโดยส่วนใหญ่ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศชาติอยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออย่างรุนแรง สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ เป็นต้น พฤติการณ์การกักตุนโคกภักดิ์เป็นการเอาเปรียบและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม จึงจำเป็นต้องมีการตราพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับการแก้ไขปัญหาการกักตุนโคกภักดิ์และการขาดแคลนโคกภักดิ์

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้

พระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ประจำท้องที่ (คณะกรรมการส่วนท้องที่) หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์แต่งตั้ง โดยมีอำนาจในการสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโคกภักดิ์ขายโคกภักดิ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด หรือสั่งยึดและบังคับซื้อโคกภักดิ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่มีการขัดแย้งคำสั่งของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการทางปกครองอันจะทำให้เกิดการนำโคกภักดิ์ที่ถูกกักตุนออกจำหน่ายสู่ท้องตลาดเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนโคกภักดิ์ได้อย่างรวดเร็ว

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

(๑) หากคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีหนังสือสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโคกภักดิ์ซึ่งประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน และสั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ ตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้รับคำสั่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่ง มิฉะนั้นจะมีความรับผิดฐานไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ตามมาตรา ๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ หากผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ ตามมาตรา ๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกประกาศให้บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนตามแบบแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกประกาศ ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่มาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ตามประกาศของพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ นอกจากนี้ หากมีการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

(๓) คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจห้ามเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ยกย้ายโภคภัณฑ์จากสถานที่เก็บหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์ภายในระยะเวลาหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ได้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ทั้งนี้ การห้ามการยกย้ายโภคภัณฑ์หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์ดังกล่าว ไม่รวมถึงการซื้อขายโภคภัณฑ์ตามวิธีการปกติในทางการค้า ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

(๔) หากพบการกักตุนโภคภัณฑ์ คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด หรือสั่งยึดและบังคับซื้อโภคภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด ในกรณีที่มีการขจัดสินค้าสั่งตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

แม้ว่าพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นต้นมา แต่ในอดีตไม่ได้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากที่ไม่ปรากฏว่ามีการตราพระราชกฤษฎีกา เพื่อกำหนดเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญตามกฎหมายดังกล่าวในการกำหนดท้องที่สำหรับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ จึงเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ในอดีตกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการบังคับใช้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าหลังจากที่กฎหมายดังกล่าวได้บังคับใช้แล้ว ต่อมาการบริหารราชการแผ่นดินมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอย่างชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าสินค้าและธุรกิจบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมีการออกกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการค้าสินค้าและบริการซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ คือ กฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาการกักตุนสินค้าเช่นกัน ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยซึ่งมิได้

มีภารกิจหลักในเรื่องการควบคุมการค้าสินค้าและบริการ จึงไม่ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๗ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างรุนแรง ทำให้บุคคลบางกลุ่มถือโอกาสกักตุนโภคภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการเผื่อระวังและควบคุมติดตามการแพร่ระบาด การป้องกันและการรักษาโรค เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ ฯลฯ ตลอดจนการกักตุนโภคภัณฑ์และสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ไข่ไก่ อาหารสำเร็จรูป ฯลฯ เพื่อประสงค์ให้โภคภัณฑ์ดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาจะได้สูงขึ้น แล้วจึงนำโภคภัณฑ์ดังกล่าวออกขาย อันเป็นการกระทำที่เอารัดเอาเปรียบและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม ในกรณีนี้ นายกรัฐมนตรีจึงได้ออกข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยความในข้อ ๔ ของข้อกำหนดดังกล่าวห้ามผู้ใดกักตุนสินค้า และให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตรวจและควบคุมดูแลผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๗ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายได้ออกสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากักตุนโภคภัณฑ์ ปัจจุบันการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจึงเป็นการใช้มาตรการในเชิงป้องกัน ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากนิยามของคำว่า “กักตุน” ตามกฎหมายดังกล่าวยังไม่มีนิยามชัดเจนแน่นอน โดยมาตรา ๓ ได้บัญญัตินิยามของคำว่า “กักตุน” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ ซึ่งจากนิยามดังกล่าว ทำให้คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถพิจารณาได้อย่างชัดเจนแน่นอนว่า การมีโภคภัณฑ์เกินปริมาณเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการกักตุนโภคภัณฑ์ตามกฎหมายฉบับนี้ จึงทำให้ยากต่อการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบกับมาตรา ๙ (๔) ได้ให้อำนาจคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีพบว่าบุคคลใดกักตุนโภคภัณฑ์ สามารถสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือในกรณีที่มีการขจัดสินค้าสิ่งของของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ให้มีอำนาจสั่งยึดและบังคับซื้อโภคภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่กำหนด ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจบังคับใช้ได้อย่างรวดเร็วในบริบทของกฎหมายในอดีต แต่ปัจจุบันการกระทำดังกล่าวถือเป็นการออกคำสั่งทางปกครองอันกระหนาบสิทธิของผู้รับคำสั่งซึ่งกฎหมายฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในการดำเนินการดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การออกคำสั่งทางปกครองและการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย ดังนั้นคณะกรรมการฯ และพนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายได้ทันที และต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินมาตรการทางกฎหมาย นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจมากเป็นพิเศษแก่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สามารถเข้าสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ในสถานที่หรือเคหสถานในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกได้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวอาจกระหนาบสิทธิและเสรีภาพในเคหสถานของประชาชนมากเกินไปจนสมควรจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๗ จึงเป็นกฎหมายล้าสมัย และไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้

พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการกักตุนโภคภัณฑ์และการขาดแคลนโภคภัณฑ์ ซึ่งครอบคลุมสินค้าอุปโภคบริโภคทุกชนิด

ทุกประเภท กล่าวคือ หากคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โภคภัณฑ์กักตุน โภคภัณฑ์หรือมี โภคภัณฑ์ชนิดใดไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่าย ส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถดำเนินการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ตามมาตรา ๙ เพื่อแก้ไขปัญหาการกักตุน โภคภัณฑ์ได้ โดยสามารถสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โภคภัณฑ์ขาย โภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด หรือสั่งยึดและบังคับซื้อ โภคภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด ในกรณีที่มีการขัดขืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นมาตรการ ที่สามารถแก้ไขปัญหาการกักตุน โภคภัณฑ์และการขาดแคลน โภคภัณฑ์ให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบต่ออื่นที่สำคัญ

(โปรดดูเพิ่มเติมในข้อ ๑๙ หัวข้อการรับฟังความคิดเห็นประกอบด้วย)

๑๓.๑ เนื่องจากมาตรา ๓ บัญญัตินิยามของคำว่า “กักตุน” หมายความว่า มี โภคภัณฑ์ ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ ซึ่งจากนิยามดังกล่าวไม่มีการกำหนดชัดเจนว่า การมี โภคภัณฑ์เกินปริมาณเท่าใดจึงจะถือว่าเป็น การกักตุน โภคภัณฑ์ตามกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น หากคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ใช้ดุลพินิจอย่างไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ อาจมีผลกระทบต่อและอุปสรรคต่อการมีหรือจำหน่าย โภคภัณฑ์ของประชาชน หรือผู้ประกอบการได้ ทำให้คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้ความรอบคอบอย่างยิ่ง ในการพิจารณาดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ในทางปฏิบัติจึงยังไม่ปรากฏว่ามีการบังคับใช้มาตรการ ทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๑๓.๒ แม้ว่าจะไม่สามารถบังคับใช้พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แต่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีการใช้อำนาจ ในการตรวจตรา และให้คำแนะนำแก่ประชาชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้ทราบและตระหนักถึง ผลกระทบจากการกักตุน โภคภัณฑ์ อันจะสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน และสร้างความเสียหาย ต่อสังคมโดยรวม และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางการแจ้งเบาะแส หรือร้องเรียน ซึ่งจะเน้นไปที่การสร้างความรู้และความเข้าใจต่อประชาชนและผู้ประกอบการ อันเป็นมาตรการป้องปรามการกักตุน โภคภัณฑ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้

๑๓.๓ หากมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายตามมาตรา ๙ (๔) กรณี คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกักตุน โภคภัณฑ์ สามารถใช้มาตรการในการบังคับขายได้ แต่หากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง โภคภัณฑ์ขัดขืนคำสั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดและบังคับซื้อ โภคภัณฑ์ได้ ซึ่งการดำเนินการจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง แต่ก็ยังเป็น

มาตรการทางปกครองซึ่งมีลักษณะบังคับการได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินคดีหรืออาศัยกระบวนการทางศาล จึงสร้างความเป็นธรรมในสังคม แก้ไขปัญหาการกักตุนโภคภัณฑ์ได้เร็ว

๑๓.๔ กรณีโภคภัณฑ์ใดถูกประกาศให้เป็นโภคภัณฑ์ที่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์มีหน้าที่ต้องแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ และไม่ยกย้ายโภคภัณฑ์จากสถานที่เก็บหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์ภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ต่อคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ทั้งนี้ การห้ามการยกย้ายโภคภัณฑ์หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์ดังกล่าว ไม่รวมถึงการซื้อขายโภคภัณฑ์ตามวิธีการปกติในทางการค้า ดังนั้น หากพิจารณามาตรการดังกล่าวในมิติของผู้ประกอบการจะเป็นการสร้างภาระและขั้นตอนในการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

๑๓.๕ กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจมากเป็นพิเศษแก่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สามารถเข้าสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ในสถานที่หรือเคหสถานในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกได้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพในเคหสถานของประชาชนมากเกินไปเกินสมควร และไม่สอดคล้องกับหลักสากล ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการแข่งขันทางเศรษฐกิจด้วย

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร

กรมการปกครองได้รวบรวมสถิติการบังคับใช้กฎหมาย รายละเอียดปรากฏดังนี้

(๑) สถิติการแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ มีจำนวนผู้มาแจ้งทั้งสิ้น ๓,๘๕๐ ราย

(๒) สถิติการอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ยกย้ายโภคภัณฑ์หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ มีจำนวนการอนุญาตทั้งสิ้น ๑๑ ราย

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร (โปรดดูเพิ่มเติมในข้อ ๑๙ หัวข้อการรับฟังความคิดเห็นประกอบด้วย)

(๑) นิยาม คำว่า “กักตุน” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่มีความชัดเจนว่า การมีโภคภัณฑ์ประเภทใดเกินปริมาณเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการกักตุนโภคภัณฑ์ ทำให้คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีกรอบในการใช้ดุลพินิจกำหนดพฤติการณ์ที่เป็นความผิดตามกฎหมายนี้ การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นไปได้ยากและไม่มีมาตรฐานเดียวกัน

(๒) การกักตุนโภคภัณฑ์หรือสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ นั้น มักจะเกิดปัญหาในเรื่องของการซื้อขายสินค้าเกินราคารวมอยู่ด้วย ดังนั้น สินค้าสำคัญที่เป็นปัญหาของสังคมจะถูกประกาศให้เป็นสินค้าควบคุมตามประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้น ในทางปฏิบัติพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีการบังคับใช้แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นหลัก เนื่องจากมีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกักตุน

สินค้าและสามารถดำเนินการควบคุมไปกับการควบคุมราคาสินค้าได้ในคราวเดียวกันด้วย ทำให้พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาเพื่อใช้ในการแก้ไข ปัญหาการกักตุนสินค้าในปัจจุบัน

(๓) มาตรา ๙ (๔) ได้ให้อำนาจคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีพบว่า บุคคลใดกักตุนโภคภัณฑ์ สามารถสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่ บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือในกรณีที่มีการขัดแย้งคำสั่งของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจสั่งยึด และบังคับซื้อโภคภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่กำหนด ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจบังคับใช้ได้ อย่างรวดเร็วในบริบทของกฎหมายในอดีต แต่ปัจจุบันมีการตรากฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองมาใช้บังคับ ดังนั้น การออกคำสั่งดังกล่าวถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองจำต้องอยู่ภายใต้ บังคับของกฎหมายดังกล่าวด้วย จึงทำให้กลไกและมาตรการตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ไม่มีความคล่องตัว เนื่องจากต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอน ของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้ครบถ้วนและถูกต้องด้วย

(๔) พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ กำหนดให้มืองค์กรที่ใช้ อำนาจตามกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ และคณะกรรมการสำรวจ การกักตุนโภคภัณฑ์ประจำท้องที่ (คณะกรรมการส่วนท้องที่) ซึ่งหากจะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ให้มีคณะกรรมการส่วนท้องที่ที่จะต้องมีการพิจารณาจัดตั้งให้มืองค์ประกอบคณะกรรมการส่วนท้องที่ ตามที่กฎหมายกำหนด และพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการเพื่อให้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละท้องที่ ซึ่งคณะกรรมการส่วนท้องที่ประเภท ท้องถิ่นที่ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว จะต้องมีการดำเนินการเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ และบุคคลอื่นอีก ไม่น้อยกว่าสี่คนเป็นกรรมการ ซึ่งประธานแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เป็นกรรมการ สำหรับคณะกรรมการส่วนท้องที่ประเภทท้องถิ่นที่ยังไม่ยกฐานะเป็นเทศบาลมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบ ของรัฐมนตรี เป็นกรรมการ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กลไกของการจัดตั้งคณะกรรมการส่วนท้องที่ที่จะต้อง มี การดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการนานกว่าการใช้ กลไกของคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการ กักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใดหรือคณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อ ปฏิบัติการอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ได้ตามมาตรา ๖ ประกอบกับมาตรา ๙ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีและทันต่อสถานการณ์ ดังนั้น ปัจจุบันจึงไม่มีการจัดตั้งหรือบังคับใช้กลไกของคณะกรรมการส่วนท้องที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่อย่างใด

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียง กับกฎหมายอื่น จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ กล่าวคือ

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้บุคคลใดกักตุนสินค้าควบคุม โดยมีสินค้าควบคุมไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๑๒) หรือเก็บสินค้าควบคุมไว้ ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่เก็บตามที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ (๕) หรือไม่นำสินค้าควบคุมที่มีไว้เพื่อจำหน่ายออกจำหน่าย หรือเสนอขายตามปกติ หรือปฏิเสธการจำหน่าย หรือประวิงการจำหน่าย หรือส่งมอบสินค้าควบคุม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร” กล่าวคือ สินค้าที่จะถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ จะต้องเป็นสินค้าที่ได้มีการประกาศควบคุมโดยคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการเท่านั้น ดังนั้น หากสินค้าหรือโภคภัณฑ์ใดเป็นสินค้าที่มีการประกาศควบคุมโดยคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการแล้วพบว่ามีกักตุน จะเกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ซ้ำซ้อนกัน แต่หากเป็นสินค้าที่ไม่ได้มีการประกาศควบคุมและพบว่ามีกักตุน จะเป็นกรณีที่สามารถบังคับใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้เพียงฉบับเดียว ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงอาจเกิดการซ้ำซ้อนกันในบางกรณี

(๒) พระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐสามารถเข้าควบคุมโภคภัณฑ์สำคัญ เมื่อมีความจำเป็นตามสถานการณ์และเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความจำเป็นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยโภคภัณฑ์ชนิดใดประเภทใด จะพึงควบคุมต้องกำหนดไว้ในกฎกระทรวง และออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดการควบคุมโภคภัณฑ์ ซึ่งมีผลทำให้รัฐสามารถควบคุมการครอบครอง การได้มา การค้า การจำหน่าย การเก็บรักษา การห้ามใช้ การกำหนดกิจการ และการกำหนดวิธีดำเนินการเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ที่ควบคุมได้ การควบคุมโภคภัณฑ์แต่ละชนิดจะมีการออกกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมไว้เป็นการเฉพาะ ได้แก่ กาแฟอิน น้ายาเคมีอีเธอร์ น้ายาเคมีคลอโรฟอร์ม และกรดแอสซิติค เนื่องจากอาจใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตยาเสพติดให้โทษได้ โดยสินค้าที่ควบคุมตามพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่วนใหญ่จะเป็นโภคภัณฑ์ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศและไม่ใช้สินค้าอุปโภคบริโภคทั่ว ๆ ไป

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด

- ไม่มี -

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร (โปรดดูเพิ่มเติมในข้อ ๑๙ หัวข้อการรับฟังความคิดเห็นประกอบด้วย)

บทบัญญัติมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโภคภัณฑ์ ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยน รายการการค้าและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับโภคภัณฑ์ดังกล่าวได้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดเหตุอันสมควรที่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถาน เหมือนดังเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ ที่กำหนดหลักการกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปค้นในที่หรือฐานได้จะต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๘๒ (๑) - (๕) ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์

พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปค้นหรือเข้าไปตรวจสอบสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดโดยไม่มีหมายค้น และไม่มีข้อยกเว้นเหมือนดังเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงอาจทำให้เกิดกรณีการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่กระทบสิทธิของประชาชนมากเกินไปจนสมควร

ส่วนที่ ๔ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) กรมการปกครองรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมการปกครอง และรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามออนไลน์ โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๒ ประเภท คือ หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน/ผู้ประกอบการ โดยดำเนินการดังนี้

๑. ออกประกาศกรมการปกครอง เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ โดยกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

(๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมการปกครอง (http://www.dopa.go.th/main/web_index แบนเนอร์ : การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

(๒) รับฟังความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

๒. มีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ประกาศตามข้อ ๑ ให้บุคลากรในสังกัดที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและประชาชนทราบและร่วมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

(๑) จังหวัด ทุกจังหวัด

(๒) กรุงเทพมหานคร

(๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๔) กรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๕) กรมการค้าภายใน

(๖) กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ผลการรับฟังความคิดเห็น

๑) ผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ (กลุ่มเป้าหมาย : หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ) จำนวนทั้งหมด ๙๗ ราย สรุปผลได้ดังนี้

(๑) ท่านเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่หรือไม่อย่างไร

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๑.๑) กฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๘๘ ราย คิดเป็น ๙๐.๗๒ เปอร์เซ็นต์

(๑.๒) กฎหมายฉบับนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย คิดเป็น ๔.๑๒ เปอร์เซ็นต์

(๑.๓) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๔ ราย คิดเป็น ๔.๑๒ เปอร์เซ็นต์

(๑.๔) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๑.๐๓ เปอร์เซ็นต์

เป็นประโยชน์	ไม่เป็นประโยชน์
<p>๑) พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมายในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ หากปรากฏว่ามีผู้ประกอบการได้ถือโอกาสกักตุนโภคภัณฑ์บางชนิด เมื่อสิ่งของดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาสิ่งของนั้นจะสูงขึ้น การที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์กักตุนสินค้าและนำออกขายในราคาสูงถือเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่สังคม โดยทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรง พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ รวมถึงสามารถบังคับให้ผู้กักตุนสิ่งของดังกล่าวขายสิ่งของแก่ประชาชนได้ ดังนั้น หากพิจารณาในเชิงของเจตนารมณ์ของกฎหมาย เชื่อว่า กฎหมายฉบับนี้ยังคงเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ แต่ในเชิงของวิธีการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ยังมีประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความชัดเจนและความเป็นธรรม เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป</p>	<p>๑) เป็นกฎหมายที่มีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแล</p> <p>๒) ไม่ค่อยมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้</p>

เป็นประโยชน์	ไม่เป็นประโยชน์
<p>๒) เป็นกฎหมายที่ช่วยกำกับดูแลการกักตุนสินค้า ซึ่งเป็นโมคภณท์ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตซึ่งหากขาดแคลน หรือมีราคาเพิ่มสูงขึ้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนได้</p> <p>๓) ในทางปฏิบัติ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากกำลังและจำนวนของพนักงานฝ่ายปกครองมีจำนวนมาก สามารถดูแลประชาชนในเชิงรุกได้ทั่วถึงกว่าเมื่อเทียบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>๔) เพื่อช่วยเหลือประชาชนในกรณีที่มีความเดือดร้อนเร่งด่วนและการจัดหาสินค้าจำเป็นในภาวะวิกฤติให้ได้รับการช่วยเหลือได้ทันทั่วถึง</p> <p>๕) เนื่องจากสามารถแก้ปัญหากรณีการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ในวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้</p> <p>๖) เป็นการป้องกันปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในการกักตุนสินค้าที่จำเป็น เพื่อป้องกันการฉวยโอกาส และปัญหาการขาดแคลนโมคภณท์</p> <p>๗) ป้องกันการกักตุนสินค้าเพื่อขึ้นราคา ในยามขาดแคลนของผู้ประกอบการ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ประกอบการเอาเปรียบประชาชน</p> <p>๘) ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินค้าได้ในราคาตลาด</p>	

(๒) ท่านเห็นว่ากฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร เช่น

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน หรือ
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือ
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หรือ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ หรือ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบต่ออื่นที่สำคัญ

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๔๗ ราย โดยเห็นว่า

(๒.๑) กฎหมายฉบับนี้มีผลกระทบดังที่กล่าวข้างต้น จำนวน ๗๐ ราย คิดเป็น ๗๒.๑๖ เปอร์เซ็นต์

(๒.๒) กฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลกระทบดังที่กล่าวข้างต้น จำนวน ๑๘ ราย คิดเป็น ๑๘.๕๕ เปอร์เซ็นต์

(๒.๓) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๔ ราย คิดเป็น ๔.๑๒ เปอร์เซ็นต์

(๒.๔) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๕ ราย คิดเป็น ๕.๑๕ เปอร์เซ็นต์

มีผลกระทบ	ไม่มีผลกระทบ
<p>๑) การจำกัดขอบเขตของการประกอบธุรกิจที่มากจนเกินสมควร อาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการแข่งขันหรือการประกอบธุรกิจทางการค้าในระบบการค้าแบบเสรีนิยม ซึ่งโดยปกติมักจะสามารดำเนิกรกิจการการค้าได้โดยมีข้อจำกัดอย่างน้อยที่สุด การที่รัฐออกข้อจำกัดจนเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายใหญ่หรือผู้ประกอบการเจ้าตลาด ซึ่งมีทุนการผลิตมากอยู่แล้วได้เปรียบผู้ประกอบการรายเล็กหรือผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งมีทุนในการผลิตน้อยกว่า ดังนั้น การจำกัดหรือการบังคับ จึงควรทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน</p> <p>๒) กฎหมายฉบับนี้ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้ เนื่องจากในปัจจุบันเกิดวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นวงกว้างส่งผลทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนบางคนขาดรายได้ หากมีการกักตุนสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และนำมาจำหน่ายในราคาแพงขึ้นย่อมทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน</p> <p>๓) ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินค้าอย่างทั่วถึง ป้องกันการกักตุนสินค้าเพื่อสร้างมูลค่าของสินค้า และเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขาดสินค้าหรือการบริโภคนสินค้าในราคาที่สูงขึ้น</p>	<p>๑) ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนเนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ป้องกันมิให้ผู้ประกอบการกักตุนและขึ้นราคาสินค้าและทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยไม่ได้รับความสะดวกร้อนจากการกักตุนโภคภัณฑ์ของผู้ประกอบการ</p>

มีผลกระทบ	ไม่มีผลกระทบ
<p>๔) การที่พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๗ มีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความสับสนต่อการบังคับใช้กฎหมาย และภาครัฐใช้บุคลากรซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย</p> <p>๕) เป็นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมต่อสังคม เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ทำให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงสินค้าโดยปราศจากปัญหาการกักตุนสินค้าของผู้ประกอบการ หรือร้านค้าแห่งใดแห่งหนึ่ง</p> <p>๖) เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน และเป็นภาระต่อผู้ประกอบการเกินสมควร</p> <p>๗) ลดการเอาเปรียบทางการค้า</p>	

(๓) จากบทนิยามตามมาตรา ๓ คำว่า “โภคภัณฑ์ หมายความว่า เครื่องอุปโภค บริโภค และหมายความรวมถึงสิ่งของที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ท่านเห็นว่าความหมายดังกล่าวมีความชัดเจนเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ใช่หรือไม่ หากไม่ชัดเจนเพียงพอ ท่านเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๓.๑) ความหมายคำว่า “โภคภัณฑ์” มีความชัดเจนเพียงพอ จำนวน ๗๗ ราย คิดเป็น ๗๙.๓๘ เปอร์เซ็นต์

(๓.๒) ความหมายคำว่า “โภคภัณฑ์” ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็น ๑๓.๔๐ เปอร์เซ็นต์

(๓.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๖ ราย คิดเป็น ๖.๑๘ เปอร์เซ็นต์

(๓.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๑.๐๓ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วหน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่า ความหมายของคำว่า “โภคภัณฑ์” ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑) อาจใช้ข้อความว่า “โภคภัณฑ์” หมายความว่า เครื่องอุปโภค บริโภค ผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ อันมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การเกษตรกรรม การสาธารณสุข การทหาร การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม หรือการอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เห็นเป็นการสมควรที่จะได้รับการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

๒) ควรกำหนดรายการที่เป็นโภคภัณฑ์ตามกฎหมายฉบับนี้โดยเฉพาะเจาะจง และกำหนดให้เป็นบัญชีแนบท้ายว่ามีรายการใดบ้าง

๓) ควรจะมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นสินค้าประเภทใดเพื่อให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย

(๔) จากบทนิยามตามมาตรา ๓ คำว่า “กักตุน” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว และไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ

ท่านเห็นว่าความหมายดังกล่าวมีความชัดเจนเพียงพอต่อการปฏิบัติงานใช่หรือไม่ หากไม่ชัดเจนเพียงพอ ท่านเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๔.๑) ความหมายคำว่า “กักตุน” มีความชัดเจนเพียงพอ จำนวน ๖๗ ราย คิดเป็น ๖๙.๐๗ เปอร์เซ็นต์

(๔.๒) ความหมายคำว่า “กักตุน” ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จำนวน ๒๔ ราย คิดเป็น ๒๔.๙๓ เปอร์เซ็นต์

(๔.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๕ ราย คิดเป็น ๕.๑๕ เปอร์เซ็นต์

(๔.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๑.๐๓ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วหน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่า ความหมายของคำว่า “กักตุน” ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑) อาจใช้ข้อความว่า “กักตุน” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็น หรือไม่เป็นไปในวิถีทางการครอบครองตามปกติ และส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การเกษตรกรรม การสาธารณสุข การทหาร การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม หรือการอื่นใดซึ่งเจ้าพนักงานเห็นเป็นการสมควร เว้นแต่ (๑) กรณีมีไว้เพื่อใช้เป็นการส่วนตัว ได้แก่ การใช้สำหรับบุคคล คณะบุคคล หรือครอบครัว อันมิใช่ในทางการค้าตามปกติ โดยชนิด ประเภท ปริมาณ และวิธีการ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด (๒) กรณีมีไว้เพื่อธุรกิจการค้า ได้แก่ การมีโภคภัณฑ์ไว้เพื่อธุรกิจการค้า โดยมีแผนการใช้ จำหน่าย หรือส่งออก ที่ชัดเจนและไม่เป็นการทำลายกลไกการตลาด โดยชนิด ประเภท ปริมาณ และวิธีการ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศ กำหนด และได้ทำการขออนุญาตหรือจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ แต่งตั้ง ทั้งนี้ การประกาศกำหนดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าว จะประกาศในคราวเดียว หรือหลายคราว และให้ใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดก็ได้ โดยให้กำหนดระยะเวลาไว้ในประกาศนั้นด้วย

๒) บทนิยาม คำว่า “กักตุน” ที่ให้ความหมายว่า “มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็น” ยังไม่ชัดเจนว่า ปริมาณที่จำเป็น มีความหมายมากน้อยเพียงใด อีกทั้งในบางครั้งมีการอ้างว่าเก็บสินค้าไว้เพื่อใช้เฉพาะตัว แต่ในภายหลังกลับนำออกขาย ลักษณะเช่นนี้ จะถือเป็นช่องว่างทางกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น ในส่วนบทนิยามตามมาตรา ๓ คำว่า “กักตุน” จึงควรให้อำนาจคณะกรรมการฯ ได้กำหนดต่อไปอีกว่า โภคภัณฑ์ที่จะทำการสำรวจการกักตุนสามารถครอบครองไว้ได้มากน้อยเพียงใด จึงจะสมควรแก่ความจำเป็นสำหรับใช้ส่วนตัว

๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองหรือมีลักษณะมีไว้ในครอบครอง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้ส่วนตัวหรือครอบครัว และไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ”

๔) ควรกำหนดปริมาณให้ชัดเจนว่าเกินปริมาณที่มีไว้ใช้ส่วนตัว ต้องประมาณเท่าใด เพราะเกิดปัญหาการตีความของการกักตุนเป็นอย่างมากว่า ขนาดหรือปริมาณเท่าใดจึงจะเป็นการกักตุนตามพระราชบัญญัตินี้

๕) แก้ไขเพิ่มเติมในความหมายของคำว่า “วิถีทางการค้า” ให้มีความชัดเจนขึ้นสำหรับความเห็นนั้น ควรให้ผู้มีความรู้ด้านภาษาและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายหาข้อยุติ

๖) ไม่ชัดเจน เนื่องจากในทางพิสูจน์เรื่องความจำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว และในทางการค้าปกติ นั้น ควรระบุให้ชัดหรือมีบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติหรือเป็นไปตามกฎกระทรวง

๗) ไม่ชัดเจน เนื่องจากไม่มีการระบุรายการสินค้าและจำนวนสินค้าที่มีให้กักตุน ดังนั้น ต้องมีการระบุให้ชัดเจนด้วย โดยอาจจะมีการออกประกาศระบุไว้เพิ่มเติม

๘) ควรกำหนดปริมาณของสินค้าแต่ละชนิดเอาไว้ อาจเทียบกับปริมาณร้อยละของสินค้าที่มีในสถานการณ์ปกติของบุคคลนั้น ๆ ว่าเพิ่มขึ้นร้อยละเท่าไร เนื่องจากการไม่กำหนดขอบเขตปริมาณมากนักน้อยเพียงใดให้ชัดเจนส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันทุกจังหวัด

๙) ควรเพิ่มเติมคำว่า กักตุน หมายความว่า มีโอกาสไว้ครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่เกินสามเดือน และไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ

(๕) ท่านเคยประสบปัญหาจากการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๗ บ้างหรือไม่ อย่างไร

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๕.๑) เคยประสบปัญหาจากการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ จำนวน ๔ ราย คิดเป็น ๔.๑๒ เปอร์เซ็นต์

(๕.๒) ไม่เคยประสบปัญหาจากการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ จำนวน ๘๒ ราย คิดเป็น ๘๔.๕๓ เปอร์เซ็นต์

(๕.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๙ ราย คิดเป็น ๙.๒๗ เปอร์เซ็นต์

(๕.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๒ ราย คิดเป็น ๒.๐๖ เปอร์เซ็นต์

ไม่เคยประสบปัญหา	ประสบปัญหา
<p>ไม่เคยประสบปัญหาการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ โดยตรง แต่ได้รับข้อสังเกตในการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ ว่าเกิดปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญใน ๒ ประเด็น คือ</p> <p>ประเด็นที่ ๑ คือ การใช้อำนาจตามมาตรา ๙ (๓) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจเข้าไปหรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโรคภัย ฯลฯ ได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง</p>	<p>๑) มักเกิดข้อโต้แย้งอำนาจหน้าที่เรื่องการเข้าตรวจสอบการกักตุนโรคภัย เพราะในบางครั้งเป็นการเข้าตรวจสอบของหลายหน่วยงานที่อยู่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในกฎหมาย (เป็นการปฏิบัติเฉพาะหรือสั่งการเฉพาะ) ทำให้การเข้าตรวจสอบไม่ราบรื่นเท่าที่ควร</p> <p>๒) ไม่มีรายละเอียดขั้นตอน หลักเกณฑ์ การดำเนินงานที่ชัดเจน เช่น การแต่งตั้งกรรมการทำอะไร ขั้นตอนการดำเนินงาน ทำอย่างไร เป็นต้น</p>

ไม่เคยประสบปัญหา	ประสบปัญหา
<p>พระอาทิตย์ตก ในการนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือเคหสถานดังกล่าวให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร จะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าว ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ/พนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดที่จะประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุต้องสงสัยว่าจะกระทำความผิดแต่อย่างใด ซึ่งกรณีในลักษณะนี้ แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดเหตุให้ทำการตรวจสอบได้ แต่ถ้าพิจารณาถึงสัดส่วนความร้ายแรง จะเห็นว่า มาตรา ๙ (๓) ได้ให้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่มากจนอาจกระทบสิทธิของประชาชนตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าอำนาจตามมาตรา ๙ (๓) ควรมีการแก้ไขในส่วนเหตุที่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะสามารถเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ๆ หากประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโรคภัยไข้เจ็บ โดยควรจะต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรืออาจเทียบเคียงกับหลักการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ ว่าด้วยเรื่องของการค้น</p> <p>ประเด็นที่ ๒ คือ การบังคับซื้อและบังคับขายโรคภัยไข้เจ็บ ตามมาตรา ๙ (๔) จะเห็นได้ว่าหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ แล้วไม่เป็นความผิดตามกฎหมายเฉพาะสามารถดำเนินการได้เป็น ๒ แนวทาง ดังนี้</p> <p>๑) กรณีพบเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บ พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บขายโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือยึดและบังคับซื้อโรคภัยไข้เจ็บตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดในกรณีที่</p>	<p>๓) เนื่องจากประชาชน ไม่ได้รับความชัดเจนของกฎหมายนี้ว่าการกักตุนที่ต้องมาให้ถ้อยคำคือปริมาณเท่าใด ประชาชนจึงไม่ยอมมาให้ถ้อยคำ ตามมาตรา ๙ (๑)</p>

ไม่เคยประสบปัญหา	ประสบปัญหา
<p>มีการขัดขืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>๒) กรณีไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง โภคภัณฑ์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่ง เช่นเดียวกับข้อ ๑ โดยปิดประกาศคำสั่งนั้นไว้ ณ สถานที่เก็บโภคภัณฑ์ หรือพาหนะที่ขน โภคภัณฑ์นั้น เมื่อล่วงพ้น ๗๒ ชั่วโมงนับแต่วัน ปิดประกาศคำสั่งแล้ว เจ้าของหรือผู้ ครอบครองโภคภัณฑ์ไม่จัดการตามคำสั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดและบังคับซื้อ โภคภัณฑ์นั้นได้ แต่หากเป็นความผิด ตามกฎหมายเฉพาะ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โภคภัณฑ์ดังกล่าว ต้องถูกดำเนินคดี ตามกฎหมายนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแจ้งเบาะแสการกระทำความผิด ต่อมาเมื่อมีการตรวจสอบพบ การกักตุนหน้ากากอนามัยหรือจำหน่าย หน้ากากอนามัยซึ่งเป็นสินค้าควบคุมเกินราคา เจ้าของหรือผู้ครอบครองสินค้านี้ดังกล่าว ย่อมมีความผิดฐานกักตุนสินค้าควบคุม ตามมาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ยังมีความผิดฐานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการฯ โดยการจำหน่ายสินค้าควบคุมสูงกว่าราคา ที่กำหนด ตามมาตรา ๒๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้า และบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับด้วย เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่า หากเป็นความผิดตามกฎหมายเฉพาะ โภคภัณฑ์นั้นอาจจะต้องถูกยึดหรืออายัด และเป็นพยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดี ตามกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงไม่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๙ (๔)</p>	

ไม่เคยประสบปัญหา	ประสบปัญหา
ในการบังคับซื้อหรือบังคับขายโภคภัณฑ์นั้นได้ ดั่งนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ฉบับนี้ จึงควรมีการแก้ไขมาตรการให้ สอดคล้องกับกรณีที่มีการกักตุนโภคภัณฑ์นั้น เป็นการกระทำความผิดฐานอื่นด้วย	

**(๖) ท่านเห็นว่าโทษอาญาในกฎหมายฉบับนี้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่
อย่างไร**

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวน
ทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๖.๑) โทษอาญาในกฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสม จำนวน ๗๑ ราย คิดเป็น
๗๓.๑๙ เปอร์เซ็นต์

(๖.๒) โทษอาญาในกฎหมายฉบับนี้ไม่มีความเหมาะสม จำนวน ๒๐ ราย คิด
เป็น ๒๐.๖๑ เปอร์เซ็นต์

(๖.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๕ ราย คิดเป็น ๕.๑๕ เปอร์เซ็นต์

(๖.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๑.๐๓ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วหน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่าโทษอาญาในกฎหมาย
ฉบับนี้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑) โทษทางอาญาตามกฎหมายฉบับนี้ ไม่สามารถทำการเปรียบเทียบปรับได้
เพราะเกินอำนาจของพนักงานสอบสวนและไม่มียกกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถทำการ
เปรียบเทียบปรับได้ตามหลักการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๗
ดังนั้น จึงเห็นควรทบทวนบางฐานความผิดที่ไม่ร้ายแรง ให้สามารถทำการเปรียบเทียบปรับ
โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

๒) ควรเพิ่มโทษในทุกมาตราให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน หรือให้เพิ่ม
อัตราโทษปรับแปรผันตามมูลค่าของโภคภัณฑ์ที่กักตุน

๓) ควรมีโทษสำหรับผู้แทนนิติบุคคลที่กระทำความผิด และควรเป็นโทษ
ที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา

๔) ควรเพิ่มโทษปรับ และจำคุกให้มากกว่าอัตราเดิม

**(๗) ท่านเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้
หรือไม่ อย่างไร**

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวน
ทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่า

(๗.๑) มีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ จำนวน ๖๓ ราย คิดเป็น ๖๔.๙๔ เปอร์เซ็นต์

(๗.๒) ไม่มีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ จำนวน ๒๔ ราย คิดเป็น ๒๔.๗๔ เปอร์เซ็นต์

(๗.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๘ ราย คิดเป็น ๘.๒๔ เปอร์เซ็นต์

(๗.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๒ ราย คิดเป็น ๒.๐๖ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วหน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ มีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

๑) เป็นกฎหมายที่ค่อนข้างจะมีความยุ่งยากในการปฏิบัติ เนื่องจากมีหลายขั้นตอน จนทำให้การปฏิบัติไม่คล่องตัว อีกทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบที่แท้จริง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งไม่ได้เข้ามาเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ เพราะกระทรวงพาณิชย์มีข้อมูลการประกอบกิจการของบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบ จึงเห็นควรให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบต่อไป

๒) ในสภาวะปกติ การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตาม แม้เกิดสภาวะไม่ปกติ กฎหมายฉบับนี้ก็ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เพราะมีโทษน้อยเกินไป

๓) กฎหมายฉบับนี้อาจมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมายได้

๔) เป็นการดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดโอกาสในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด หลบเลี่ยง หรือขนย้ายโภคภัณฑ์ได้

๕) กฎหมายฉบับนี้ยังมีความไม่ชัดเจน ทำให้ประชาชนไม่มีความเข้าใจ และหน่วยงานของรัฐไม่ได้นำกฎหมายฉบับนี้มาบังคับใช้เท่าที่ควร

๖) ควรนิยามคำว่า “โภคภัณฑ์” ให้ชัดเจน และกำหนดแนวทางในการดำเนินการให้ชัดเจน

๗) มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากไม่มีคู่มือหรือตัวอย่างในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘) เจ้าหน้าที่ขาดความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมายก่อนดำเนินคดี

๙) การตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปได้ยากสำหรับผู้กักตุนหรือผู้ประกอบการรายใหญ่

๑๐) เกิดปัญหาในการใช้ดุลพินิจตีความกฎหมาย

๑๑) ควรจัดให้มีการแนะแนวและให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(๘) ท่านเห็นว่าสมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ อย่างไร

หน่วยงานของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๙๗ ราย โดยเห็นว่าควรยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑) เห็นควรยกเลิก หรือปรับปรุงให้สอดคล้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการเกี่ยวสินค้าและบริการ รวมถึงการกักตุนโภคภัณฑ์อยู่แล้ว ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

๒) ควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ เช่น การกำหนดคำนิยามที่เหมาะสม การให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่กระทบต่อประชาชนเกินสมควร เป็นต้น

๓) เห็นควรยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับนี้ และไปดำเนินการเพิ่มบทนิยามศัพท์ บทลงโทษและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แทน และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๔) เห็นควรแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการบังคับใช้ เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามกฎหมายในแนวทางเดียวกันและทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๕) ควรวางแนวทางและรายละเอียดการปฏิบัติหรือการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎกระทรวง รวมถึงปรับอัตราโทษให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๖) ควรปรับปรุงบทนิยามต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจน กระชับขึ้น อ่านแล้วเข้าใจง่าย เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และควรกำหนดนิยามให้ครอบคลุมไปถึงโมคภณท์ในรูปแบบใหม่ ๆ

๘) เห็นสมควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโมคภณท์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพราะกฎหมายฉบับนี้มีความใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๙) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๙.๑ เห็นควรให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับนี้ และปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมในส่วนของการกักตุนโมคภณท์เข้าไปในพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แทน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของกฎหมาย ไม่ซ้ำซ้อน และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๙.๒ เห็นควรทำเอกสารเผยแพร่ให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๙.๓ จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศรับทราบข้อกฎหมายในเรื่องนี้

๒) ผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโมคภณท์ พ.ศ. ๒๕๔๗ (กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชน/ผู้ประกอบการ) จำนวนทั้งหมด ๒๖ ราย สรุปผลได้ดังนี้

(๑) ท่านเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่า

(๑.๑) กฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน จำนวน ๑๙ ราย คิดเป็น ๗๓.๐๗ เปอร์เซ็นต์

(๑.๒) กฎหมายฉบับนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน จำนวน ๕ ราย คิดเป็น ๑๙.๒๓ เปอร์เซ็นต์

(๑.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๓.๘๔ เปอร์เซ็นต์

(๑.๔) แสดงความเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๓.๘๔ เปอร์เซ็นต์

เป็นประโยชน์	ไม่เป็นประโยชน์
๑) เป็นประโยชน์แก่ประชาชน กล่าวคือ ช่วยลดปัญหาการกักตุนโมคภณท์เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องใช้สินค้าจำเป็น ทำให้ประชาชนได้ใช้สินค้าอย่างเท่าเทียมกัน และบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน	-

(๒) ท่านเห็นว่ากฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร เช่น

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน หรือ
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือ
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หรือ
- เป็นการพัฒนามากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ หรือ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบต่ออื่นที่สำคัญ

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่า

(๒.๑) กฎหมายฉบับนี้มีผลกระทบดังที่กล่าวข้างต้น จำนวน ๑๗ ราย คิดเป็น ๖๕.๓๘ เปอร์เซ็นต์

(๒.๒) กฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลกระทบดังที่กล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๓.๘๔ เปอร์เซ็นต์

(๒.๓) คำตอบไม่ชัดเจน จำนวน ๒ ราย คิดเป็น ๗.๖๙ เปอร์เซ็นต์

(๒.๔) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๖ ราย คิดเป็น ๒๓.๐๗ เปอร์เซ็นต์

มีผลกระทบ	ไม่มีผลกระทบแต่อย่างไร
<p>๑) ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม</p> <p>๒) ผู้ประกอบการรายใหญ่มีความสามารถและกำลังทรัพย์ในการซื้อ โภคภัณฑ์ และสามารถกักตุนสินค้าได้ แต่พ่อค้าและแม่ค้ารายย่อยนั้น ไม่ควรนำเรื่องการกักตุนมาบังคับใช้ อีกทั้งคำว่า “กักตุน” ควรมีขอบเขต ปริมาณ อย่างชัดเจน หากไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนดก็ให้ถือว่าไม่ใช่การกักตุน โภคภัณฑ์</p> <p>๓) เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เนื่องจากนิยามคำว่า “กักตุน” นั้นไม่ชัดเจนในเรื่องปริมาณของจำนวนสินค้า</p> <p>๔) ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยและผู้บริโภค</p> <p>๕) การควบคุมการกักตุน โภคภัณฑ์มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากส่งผลให้ยอดขายลดลง</p>	-

(๓) ท่านเห็นว่าโทษอาญาในกฎหมายนี้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่า

(๓.๑) ยังมีความเหมาะสม จำนวน ๑๕ ราย คิดเป็น ๕๗.๖๙ เปอร์เซ็นต์

(๓.๒) ไม่มีความเหมาะสม จำนวน ๖ ราย คิดเป็น ๒๓.๐๗ เปอร์เซ็นต์

(๓.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ ราย คิดเป็น ๗.๖๙ เปอร์เซ็นต์

(๓.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๓ ราย คิดเป็น ๑๑.๕๓ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วประชาชน/ผู้ประกอบการ เห็นว่าโทษอาญาในกฎหมายฉบับนี้ควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑) โทษทางอาญาของผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อยที่กักตุนโภคภัณฑ์ไม่ควรกำหนดอัตราโทษเท่ากัน และควรแก้ไขโทษทางอาญาให้มีความหนักเบาแบบขั้นบันได

๒) โทษปรับน้อยจนเกินไป หากพิจารณากรณีผู้ประกอบการรายใหญ่ทำการกักตุนโภคภัณฑ์ ย่อมจะได้กำไรจากการกักตุนจำนวนมาก โทษปรับตามกฎหมายอาจไม่สามารถทำให้นายทุนเข็ดหลาบ และอาจเกิดกรณียอมเสียค่าปรับเพื่อกักตุนสินค้าต่อไป

๓) หากเป็นสินค้าที่มีราคาเล็กน้อยควรมีการตักเตือนก่อน หากยังมีการกระทำความผิดอีก จึงบังคับใช้โทษอาญาตามกฎหมายฉบับนี้

(๔) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กรณีที่พบการกักตุนโภคภัณฑ์ให้คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจสั่งให้นำโภคภัณฑ์ออกจำหน่ายแก่ประชาชนตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่กำหนด หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจยึด และบังคับซื้อโภคภัณฑ์ดังกล่าว เพื่อนำมาจำหน่ายแก่ประชาชนได้ ซึ่งมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวเป็นมาตรการทางปกครองที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนสินค้าในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่า

(๔.๑) เห็นด้วย จำนวน ๑๗ ราย คิดเป็น ๖๕.๓๘ เปอร์เซ็นต์

(๔.๒) ไม่เห็นด้วย จำนวน ๕ ราย คิดเป็น ๑๙.๒๓ เปอร์เซ็นต์

(๔.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๓ ราย คิดเป็น ๑๑.๕๓ เปอร์เซ็นต์

(๔.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๓.๘๔ เปอร์เซ็นต์

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑) เห็นด้วย และควรเอาโภคภัณฑ์มาจำหน่ายในราคาที่สมควรหรือราคาตามท้องตลาด ไม่ใช่ฉวยโอกาสเอามาขายเก็งกำไรกันเองอีก	๑) ไม่เห็นด้วย เนื่องจากการซื้อขายควรผ่านร้านค้าชุมชน

(๕) ท่านเคยประสบปัญหาจากการใช้ดุลพินิจ หรือการบังคับใช้กฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ อย่างไร

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่า

- (๕.๑) เคยประสบปัญหา จำนวน ๐ ราย คิดเป็น - เปอร์เซ็นต์
- (๕.๒) ไม่เคยประสบปัญหา จำนวน ๒๓ ราย คิดเป็น ๘๘.๔๖ เปอร์เซ็นต์
- (๕.๓) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ ราย คิดเป็น ๗.๖๙ เปอร์เซ็นต์
- (๕.๔) แสดงความคิดเห็นไม่ชัดเจน จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๓.๘๔ เปอร์เซ็นต์

(๖) ท่านเห็นว่าสมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ อย่างไร

ประชาชน/ผู้ประกอบการ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ราย โดยเห็นว่าควรยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขในประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑) ควรปรับปรุงกฎหมาย โดยมีการกำหนดขอบเขต ปริมาณ ของคำว่า “กักตุน” ให้ชัดเจน และอัตราโทษปรับควรกำหนดให้หนักกว่านี้
- ๒) ควรปรับปรุงในเรื่องของโทษ อำนาจ และนิยามตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้เกิดความชัดเจน เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๗) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ควรมีกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่ใช้บังคับกับการกักตุนโรคภัยเท่านั้น

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่
- ไม่มี -

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
กรมการปกครองได้ขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อทำให้เกิดกลไกการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการเกี่ยวกับการออกกฎหมายลำดับรอง ดังต่อไปนี้

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ (กำหนดให้ท้องที่ที่วราชอาณาจักรเป็นเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย)

(๒) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

(๓) คำสั่งคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๔) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และแบบเอกสารในการดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๕) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง กำหนดวิธีการขายโรคภัย การยึดและบังคับซื้อโรคภัยตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

(๖) ประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ เรื่อง ขยายระยะเวลาทำการสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ (ขยายระยะเวลาทำการสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครและจังหวัด จำนวน ๗๐ แห่ง ได้ดำเนินการออกประกาศพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ เรื่อง การแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัยไข้เจ็บ และห้ามการยักย้ายโรคภัยไข้เจ็บออกจากสถานที่เก็บหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย โดยให้บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน แจ้งปริมาณการครอบครองและสถานที่เก็บโรคภัยไข้เจ็บต่อผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันออกประกาศตามแบบแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัยไข้เจ็บตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ และห้ามบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวยักย้ายโรคภัยไข้เจ็บจากสถานที่เก็บหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภัยไข้เจ็บภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัยไข้เจ็บต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต/นายอำเภอ ทั้งนี้ การห้ามการยักย้ายโรคภัยไข้เจ็บหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวไม่รวมถึงการซื้อขายโรคภัยไข้เจ็บตามวิธีการปกติในทางการค้า

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ได้มีหนังสือแจ้งจังหวัด ทุกจังหวัด กรุงเทพมหานคร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ดำเนินการสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บโดยเน้นการสร้างความรู้และความเข้าใจต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงผลกระทบจากการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บอันจะสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนและสร้างความเสียหายต่อสังคมโดยรวม และให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางการแจ้งเบาะแส หรือร้องเรียนกรณีพบการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ ผ่านช่องทางศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ กรณีพบการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทั้งตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้รายงานผลการดำเนินการให้กรมการปกครอง (สำนักการสอบสวนและนิติการ) ทราบทุกวันที่ ๑ และ ๑๕ ของเดือน

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๗ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ เป็นต้นมา แต่ในอดีตไม่ได้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างรุนแรง เกิดปัญหาบุคคลบางกลุ่มถือโอกาสกักตุนโรคภัยไข้เจ็บที่จำเป็นต่อการเฝ้าระวังและควบคุมติดตามการแพร่ระบาด การป้องกันและการรักษาโรค เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ ฯลฯ ตลอดจนการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ไข่ไก่ อาหารสำเร็จรูป ฯลฯ เพื่อประสงค์ให้โรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาจะสูงขึ้น แล้วจึงนำโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวออกขาย อันเป็นการกระทำที่เอารัดเอาเปรียบและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม ในการนี้ นายกรัฐมนตรีจึงได้ออกข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยความในข้อ ๔ ของข้อกำหนดดังกล่าว ห้ามผู้ใดกักตุนสินค้า และให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตรวจและควบคุมดูแลผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัด ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น จึงได้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลไกเพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ได้อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ได้แก่ การปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ การออกประกาศ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยมาตรการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ในปัจจุบันจะเน้นการสร้างความรู้ และความเข้าใจต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงผลกระทบจากการกักตุนโภคภัณฑ์ อันจะสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนและสร้างความเสียหายต่อสังคมโดยรวมเป็นลำดับแรก และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางการแจ้งเบาะแส หรือร้องเรียนกรณีพบการกักตุนโภคภัณฑ์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่พบว่ามีผู้ประกอบการหรือประชาชนกักตุนโภคภัณฑ์แต่อย่างใด

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎหมายที่มีการตรารุ้ขึ้นและบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ประกอบกับยังไม่เคยมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ทำให้กฎหมายฉบับนี้มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดผลฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ซึ่งจากการรายงานผลของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ จนถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ประกอบกับผลจากการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายดังกล่าวผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมการปกครองไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินมาตรการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่อย่างใด โดยส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่กฎหมายดังกล่าวมีข้อจำกัดต่อการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ บทนิยามคำว่า “กักตุน” ที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอน และยากต่อการพิจารณาของผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่มีการดำเนินการตามกฎหมายอาจมีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นซึ่งมีความทันสมัยกว่า เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

มาตรการที่กำหนดโดยคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม เช่น การสั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ การออกประกาศกำหนดโภคภัณฑ์ที่ประสงค์จะทำการสำรวจซึ่งผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ดังกล่าวมีหน้าที่ต้องแจ้งปริมาณโภคภัณฑ์และแจ้งการเคลื่อนย้ายโภคภัณฑ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ไม่ใช่เป็นกรณีเป็นไปเพื่อการค้าปกติ เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนมีต้นทุนและภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังมีบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

เนื่องจากมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๙๗ บัญญัตินิยามของคำว่า “กักตุน” หมายความว่า มีโรคภัยไข้เจ็บในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ ซึ่งจากนิยามดังกล่าวไม่มีการกำหนดชัดเจนว่า การมีโรคภัยไข้เจ็บเกินปริมาณเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บตามกฎหมายฉบับนี้ และเป็นการยากที่จะกำหนดปริมาณโรคภัยไข้เจ็บเท่าใดจึงจะเป็นการครอบครองที่เหมาะสมกับความจำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว ดังนั้น จึงเกิดช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลในด้านลบต่อการบังคับใช้กฎหมายได้สองประการ ประการแรก คือ คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีกรอบในการใช้ดุลพินิจ ซึ่งอาจทำให้มีการใช้อำนาจเกินกว่าความมุ่งหมายของกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจมากเป็นพิเศษแก่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สามารถเข้าสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บในสถานที่หรือเคหสถานในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกได้โดยมิต้องมีหมายค้น ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพในเคหสถานของประชาชนมากเกินไปจนสมควรจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ประการที่สอง คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่กล้าใช้ดุลพินิจในการบังคับใช้กฎหมาย

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กระบวนการบังคับใช้พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๙๗ ได้เริ่มเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในปี ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เริ่มเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยปรากฏว่ามีบุคคลบางกลุ่มถือโอกาสกักตุนโรคภัยไข้เจ็บที่จำเป็นต่อการเฝ้าระวังและควบคุมติดตามการแพร่ระบาด การป้องกันและการรักษาโรค เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ ฯลฯ ตลอดจนการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ไข่ไก่ อาหารสำเร็จรูป ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายท้องที่ทั่วประเทศไทย ในการนี้ จึงได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อกำหนดให้ท้องที่ทั่วราชอาณาจักรเป็นเขตสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการฯ แต่งตั้งในท้องที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดได้ดำเนินการออกประกาศเพื่อกำหนดชนิดโรคภัยไข้เจ็บที่ประสงค์จะทำการสำรวจในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนที่มีโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวในครอบครองจะต้องมีหน้าที่ในการมาแจ้งปริมาณและแจ้งการเคลื่อนย้ายโรคภัยไข้เจ็บกรณีไม่ใช่เป็นไปเพื่อการค้าปกติต่อคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่ได้มีการจำกัดว่าผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บจำนวนเท่าใดมีหน้าที่ที่จะต้องมาแจ้งปริมาณหรือแจ้งการเคลื่อนย้ายโรคภัยไข้เจ็บ แต่เป็นหน้าที่ของผู้ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บตามประกาศฯ ทุกรายที่มีหน้าที่ต้องแจ้งปริมาณหรือแจ้งการเคลื่อนย้ายโรคภัยไข้เจ็บกรณีไม่ใช่เป็นไปเพื่อการค้าปกติ แม้จะไม่ได้มีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ในการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บก็ตาม ดังนั้น มาตรการดังกล่าวจึงยังไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์สาธารณะกับภาระของประชาชน นอกจากนี้ การที่กฎหมายไม่มีกรอบชัดเจนในการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น เรื่องนิยามของคำว่า “กักตุน” เรื่องการเข้าสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บในสถานที่หรือเคหสถานโดยไม่ต้องมีหมายค้น เป็นต้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๙๗ เป็นกฎหมายที่มีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหากมีการดำเนินมาตรการทางกฎหมายทั้งสองฉบับ จะเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๒๔.๑ การที่พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า “กักตุน” ไว้ไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้ว่าการมีโคกภักดิ์เกินปริมาณเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นการกักตุนโคกภักดิ์ตามกฎหมายฉบับนี้ จึงยากต่อการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการฯ และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตัดสินว่าการกระทำใดเป็นการกักตุนโคกภักดิ์ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งทำให้ไม่สามารถพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างเหมาะสม

๒๔.๒ การบังคับซื้อและบังคับขายโคกภักดิ์ อันเป็นมาตรการทางปกครอง มาตรการหนึ่งที่ใช้ควบคุมการกักตุนโคกภักดิ์ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นมาตรการที่นำมาใช้จริงได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นกฎหมายที่มีมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหการกักตุนสินค้าซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวคือ แม้สินค้าที่ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ จะต้องเป็นสินค้าที่ได้มีการประกาศควบคุมโดยคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ แต่ส่วนใหญ่สินค้าที่ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็เป็นสินค้าที่เกิดปัญหาการกักตุนตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วย ดังนั้น สินค้าควบคุมตามกฎหมายทั้งสองฉบับจึงเป็นสินค้าชนิดเดียวกันโดยส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ยังพบว่าสินค้านี้มักจะเกิดปัญหาในเรื่องการจำหน่ายสินค้าเกินราคารวมอยู่ด้วย ซึ่งกรณีพบการกระทำผิดดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดกักตุนสินค้าควบคุม หากผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๒๓ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอำนาจที่จะทำการยึดอายัดสินค้าหรือโคกภักดิ์ เพื่อเป็นพยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการทางกฎหมายและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานกักตุนสินค้าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความชัดเจนและทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ง่ายกว่ามาตรการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่เมื่อพบการกักตุนโคกภักดิ์ คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโคกภักดิ์ขายโคกภักดิ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด หรือสั่งยึดและบังคับซื้อโคกภักดิ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการฯ กำหนด ในกรณีที่มีการขัดขืนคำสั่งตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ หากผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ แสดงให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโคกภักดิ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดมาตรการทางกฎหมายให้คณะกรรมการฯ

หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการทางปกครองในการมีคำสั่งเพื่อแก้ไขปัญหการกักตุน โภคภัณฑ์เสียก่อน ยังไม่สามารถที่จะดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ทันที ซึ่งต่างจาก มาตรการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่พนักงาน เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ทันทีและมีความเด็ดขาดมากกว่า รวมทั้ง ไม่มีขั้นตอนยุ่งยากในการบริหารจัดการโภคภัณฑ์ที่พบการกักตุน ในทางปฏิบัติจึงปรากฏว่า พนักงาน เจ้าหน้าที่จะบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ กับผู้กระทำความผิด ฐานกักตุนสินค้าควบคุม ซึ่งสามารถดำเนินคดีในฐานจำหน่ายสินค้าเกินราคาได้อีกด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงเป็นกฎหมายที่มีข้อจำกัดในการบังคับใช้ เนื่องจากมีกฎหมายอื่นที่มีมาตรการทางกฎหมายที่สามารถบังคับใช้ได้อย่างชัดเจนแน่นอนกว่า และไม่ยุ่งยากในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๒๔.๓ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเก่าที่ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานาน และมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มากเป็นพิเศษ กล่าวคือ มาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้ “พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์ จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโภคภัณฑ์ ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยน รายการการค้า และเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับโภคภัณฑ์ดังกล่าวได้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก” บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดเหตุอันสมควรที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไป ในสถานที่หรือเคหสถาน เหมือนดังเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒ ที่กำหนดว่าโดยหลักพนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปค้นในที่รโหฐานได้จะต้องมีหมายค้นหรือคำสั่ง ของศาล เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๙๒ (๑) - (๕) ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ค้นได้โดยไม่ต้องมี หมายค้น ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้อำนาจแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่เข้าไปค้นหรือเข้าไปตรวจสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดโดยไม่มีหมายค้น และไม่มี ข้อยกเว้นเหมือนดังเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงอาจทำให้เกิดกรณีการใช้ดุลพินิจ ของพนักงานเจ้าหน้าที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไป ตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

หากปรากฏว่า ไม่มีการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และปัญหาเกี่ยวกับการ กักตุนโภคภัณฑ์ได้คลี่คลายลงแล้ว กรมการปกครองอาจพิจารณาเสนอรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจ การกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งจะมีผลเป็นการยกเลิกการกำหนดให้ท้องที่ที่วราชอาณาจักร เป็นเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สถานการณ์ รวมทั้งไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้เคยให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อผู้แทนของกระทรวงมหาดไทยในคราวประชุมเพื่อชี้แจง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนั้น จึงสมควรพิจารณา

ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็นต่อไป

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายธนาคม จงจิระ)

อธิบดีกรมการปกครอง

๑๓/๖/๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมการปกครอง
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวกัลยา ประสิทธิ์ภาคย์
ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มกฎหมายและระเบียบ ๒
ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ
โทร. ๐ - ๒๓๕๖ - ๙๕๖๙
อีเมล LAD@dopa.go.th